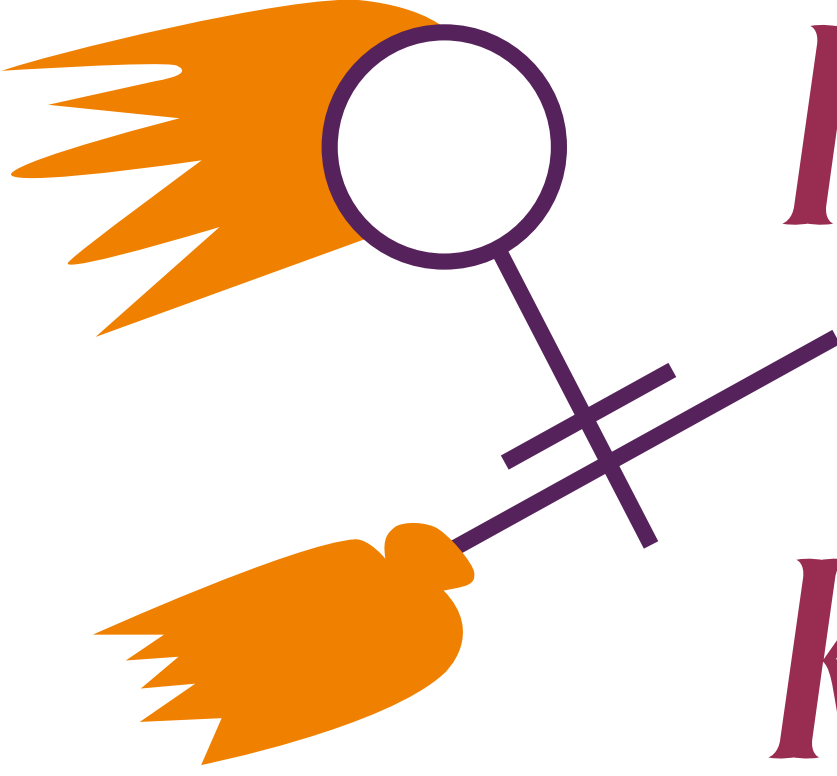

KADER DEĞİL KARAR

Kadın hareketinin Türkiye’de yayılmasına öncülük eden, “Çocuk Yaşta ve Zorla Evlilikler” sorununun Türkiye’de gündem olmasında rol oynayan Uçan Süpürge Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Halime Güner ile vakfın geçmişi, güncel projeleri, bu sene çevrim içi düzenlenen sinema festivalleri ve spor medyasında temsiliyet sorunu üzerine konuştuk

Röportaj Simge Yazıcı

Uçan Süpürge Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Halime Güner ile Uçan Süpürge, projeleri, çevrim içi düzenlenen sinema festivalleri ve spor medyasında temsiliyet sorunu üzerine konuştuk.

Uçan Süpürge bugüne kadar pek çok konuda ilklere imza atmış bir vakıf. Türkiye’de kadın çalışmalarında bulunan dernek ve örgütler arasında, şimdiki kenetlenmenin olmadığı yıllarda vakfın köprüler inşa ettiği aşikar. Öncü olmak ve yerleşik algıları kırmak o yıllarda sizleri çok zorladı mı?

Uçan Süpürge’nin kurulduğu yıllara bakarsanız eğer yapılan feminist tartışmaların gündeminde kadın hareketinin kurumsallaşması olduğunu görürsünüz. Bir yanda 1995 Pekin Dünya Kadın Konferansı, diğer yanda İstanbul’da Habitat toplantısı... 1996 yılında, birlikte yola çıktığımız

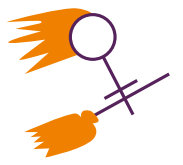
kadınların kadın hareketinden geliyor oluşu; dönemin ihtiyaçlarını daha iyi bir şekilde okumamızı, kuruluş gerekçelerimizi ve ismimizi belirleme gibi birçok faaliyetin feminist bir perspektif ile yapılmasını sağladı. “Biz, kadın hareketinin birikiminin farkındayız.” cümlesini kurarak attığımız adımlar; ortak inanç, akıl ve heyecanı beraberinde getirdi. Böyle bir ortamda, yaratıcı fikirlerin ortaya çıkmaması mümkün değildi. İşte tam da böyle bir altyapıya sahip olduğumuz için ilke imza attığımız ve yerleşik algılarla mücadele ettiğimiz birçok faaliyette zorluklarla baş etmek o kadar da zor olmadı.

Artık birçok sivil toplum kuruluşu, vakıf, dernek ya da inisiyatif eylem ve etkinliklerde birbirine daha çok arka çıkıyor. Bugün gelinen noktaya baktığınızda, kadın çalışmalarına adına yaşanan değişimleri ve örgütlenmeler

arasında kurulan yeni bağları nasıl değerlendiriyorsunuz?

Uçan Süpürge, sorunuzda ifade ettiğiniz değişimlerin ve dönüşümlerin hemen her evresini görmüş geçirmiş bir vakıf; ilk olarak bunun altını çizmek istiyorum. Kurumsallaşma arayışları, kurulan dayanışma ve iletişim ağıları, teknolojinin gelişmesiyle değişen ihtiyaçlar, siyasi iktidarın kadın hareketinde yarattığı dönemsel dalgalanmalar ve motivasyon düşüklükleri, proje feminizmin yaygınlaşması, iletişim kopuklukları, ülkece yaşanan zor dönemler, eşitlik karşıtı söylemler, ötekileştirme ve nefret söylemleri... Tüm bunlar 24 yıl boyunca deneyimlediğimiz değişimlerin sadece birkaçı...

Ancak pandeminin başlamasından bu yana hemen herkesin şartlarının eşitlendiği ve dayanışma ruhunun yeniden güçlendiği bir döneme girmiş olduk. İş birliği yapmak,

birlikte düşünmek ve hareket etmek gibi sivil toplum örgütü olmaya dair temel özellikleri yeniden hatırladık. Yüz yüze görüşemsek de teknolojinin olanaklarıyla daha sık bir araya geldik. EŞİK platformu bunun en somut örneği oldu. Türkiye'nin dört bir yanından kadınlar ve kadın örgütleri ile buluştuk, sorunlarımıza ortaklaşa çözüm aradık ve bulduğlarımız üzerinden güçlenmemizi sağladık. İçinde olduğumuz bu dönemi yeni bir doğuş olarak görüyorum ve geliştirilecek olan yeni örgütlenme modelleri sayesinde bu dönemden çok daha güçlü bir şekilde çıkacağımıza inanıyorum.

Düzenlediğiniz “Yerel Muhabirler Projesi” 13 şehirde yürütülmüş, kadınlar yaşadıkları şehirlerde yerel habercilik yaparak gündeme dahil olmuşlardı. Toplumsal cinsiyet ve hak odaklı habercilik adına yine öncü olduğunuz projelerden biriydi. Günümüzde yazı işlerinde kadın katılımı git gide artarken, habercilikte eşit temsiliyetin geldiği seviyeyi yeterli buluyor musunuz?
Yerelden haberdar olmak; haberleri esas kaynağından objektif bir şekilde hazırlamak ve okumak, etik kodlara duyarlı olmak ve tabii ki en önemlisi toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda hassasiyet göstermek ve yaşanan eşitsizliği ortadan kaldırmak demek.

Medyaya yansıtılan kadın haberlerinin gerçeği yansıtmaması ve doğru bir şekilde sunulmaması üzerine bir bu projeyi hayata geçirmeye karar vermiştik. Geline seviye

umut verici olsa da bu seviyenin yeterli olmadığı düşüncesindeyim. Çünkü medyada kadınların temsili oldukça az ve cinsiyetçi medya dili oldukça yüksek. Bu sebeple içinde olduğumuz şu dönemde böyle bir çalışmanın yeniden tekrarlanması gerektiğine çok inanıyoruz.

Çocuk gelinler üzerine iki ayrı film çıktınız. Pilot projeler, senaryo atölyeleri düzenlediniz ve 2008’de Çocuk Gelinler projenizi başlattınız. Bu mücadelede STK’lar ile iş birliğinin önemine dikkat çeken atölye sonucu bir rapor yayınladınız ve eylem planı tavsiyeleriniz meclise sunulan raporlarda yer aldı. Bu eylem planından ve sorunların aşılması için gereken faaliyetlerden okuyucularımıza bahseder misiniz?

Bizim çocuk gelinlerle ilgili hikayemiz 2003 yılında “Köprüler Kuruyoruz” projesiyle başladı. Bu projede gösterdiğimiz filmlerin arka planında kız çocuklarına hamile kalan kadınların yaşadığı mutsuzluklar vardır. Eşitsizliğe dikkat çeken filmlerin gösteriminin tamamlanmasının ardından bulduğumuz kadınların kendi hikayeleri dinleyerek bu toplantıları gerçekleştirdik. 81 il ve 9 ilçeyi gezdik. Yapılması gerekenleri belirleme noktasında hep karşılıklı öğrenmeyi temel aldık. 17 yıllık mücadelemizde çokça fikir ve eylem planı oluşturuldu. Sorunların aşılması noktasında ifade edilmesi gereken birçok detay olduğu için okuyucularınıza internet sitemizde yer alan “Türkiye’de Erken Yaşta ve Zorla

Üstte Uçan Süpürge ekibi

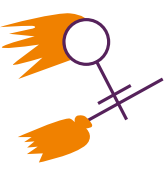
Evliliklerle Mücadelede STK’larla İşbirliğinin Arttırılması Atölye Raporu’nu okumalarını öneriyoruz.

<https://ucansupurge.org.tr/erken-yasta-zorla-evliliklerle-mucadele-projesi-2018/>

Pandemi dolayısıyla bu sene sanal olarak düzenlenen İstanbul Maratonu’nda Uçan Süpürge “Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Dur De” kampanyasıyla yer aldı ve hem İstanbul Sözleşmesi’ni korumanın elzemliği hakkında farkındalık yarattı hem de stajyer avukatların eğitim giderleri için bağış topladı. Bende sizlerle parkurdaydım ve maratona katılmaktan, bu birlik duygusuna kampanyamla dahil olmaktan büyük mutluluk duydum. Kampanya hedefinizin ulaştığı son durum ve avukat adaylarının hangi başlıklarda eğitimler alacağı hakkında bilgi alabilir miyiz?

Öncelikle verdiğiniz tüm destekler için yeniden çok teşekkür ediyoruz. Bu sene kampanya sürecinde yaşadığımız birçok zorluk ve aksilik sebebiyle ön gördüğümüz hedefin altında kalmış olsak da 99 bağışçı ve 13 koşucunun desteğiyle 49 stajyer avukatın atölye desteğini karşılayabilmemizi sağlayacak olan tutarı (19.224,00 TL) elde edebildik. Sanal ortamda dahi birçok insanla ortak duygular paylaşarak bu projeyi yürütebilmiş olmamızdan dolayı çok mutluyuz.

Stajyer avukatlar için gerçekleştirdiğimiz atölye; temel düzeyde toplumsal cinsiyet eşitliği ve insan hakları, çocuk yaşta erken

Sağda

Bu sene sanal olarak gerçekleştirilen İstanbul Maratonu'nda Uçan Süpürge'nin "Erken Yaşta ve Zorla Evliliklere Dur De" kampanyasına katılan koşucular arasında sevgili editörümüz Simga Yazıcı da vardı

ve zorla evlilikler farkındalığı, Anayasa Mahkemesi'nin daha öncesinde çocuk istismarı ve çocuk gelin davalarına yönelik almış olduğu kararların yeniden incelenip "O kararları siz olsaydınız bu atölyeden sonra nasıl yazardınız?" sorusuyla yeniden yazılması şeklinde bir içeriğine sahip. Yani aslında hem teorik hem de pratik kısımlardan oluşan bu atölye, katılımcılara çok yönlü bir farkındalık sağlıyor. Özellikle kararların yeniden yazılması uygulaması sayesinde elde edilen toplumsal cinsiyet ve insan hakları bakış açısı ile katılımcılar yepyeni ve çok farklı kararlar ortaya çıkarabiliyor. Tam da bu noktada, atölye katılımcılarından aldığımız geri dönüşlere de dayanarak bir kez daha "KADER değil KARAR!" diyebiliriz.

Uçan Süpürge'nin bir diğer faaliyet alanı da beyazperde. Sizlerle tanışıklığım üniversiteden mezun olduğum sene, 2009'a dayanıyor. İlk gönüllü işim olduğu ve bana kattıkları için her zaman gururla anıyorum.

Türkiye'nin ilk kadın filmleri festivali olma özelliğine sahip, Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali, Cannes, Berlin, Rotterdam gibi dünyanın

en önemli festivallerine jüri gönderen FIPRESCI jürisine sahip ilk kadın filmleri festivali olma özelliğini de taşıyor. Bu sene ise #EvdeKaldık temasıyla 23. Festivalinizi Mayıs ayında çevrim içi olarak gerçekleştirdiniz. Festivale başvurular ve katılımcı kadın yönetmen sayısı, pandemiye rağmen beklentilerinizle örtüştü mü ve "yeni normal" diye anılan bu dönemde film festivali atmosferi nasıldı bize anlatır mısınız?

23 yıllık bir geçmiş olması yönüyle festivalimizde gönüllü olarak yer almış birçok kadınla farklı mecralarda kendilerine kattıkları donanımlarla yeniden yollarımızın keşilmesi ve iş birlikleri yapmak bizi her daim heyecanlandıran ve umutlandıran bir şey. Size bırakmış olduğu olumlu etkiyi bizimle paylaştığınız için teşekkür ederiz öncelikle. Evet, bu sene bizim için ve tüm Türkiye için inanılmaz bir deneyim oldu çevrim içi festival. Yepyeni farkındalıklar, çıkarımlar ve dayanışma biçimlerini de beraberinde getirdi bu durum elbette. Başvurular ve katılımcı kadın yönetmen

sayısı, pandemi öncesi süreci de içerdiği için bu süreçten çok da etkilenmedi. Ancak festivalin formatını değiştirme noktasında seçilen filmlerin yönetmenlerinden gelen destek ve dayanışma hali hepimiz için çok umut verici idi. Çünkü birçok filminin online ortamda -belki de ilk kez- sunulmasına izin verdiler hem de dijital alanda şiddetin ve güvensizliğin oldukça yüksek olduğu şu dönemde. Festival, pandemi sürecinde beklentilerimizin ötesinde bir şekilde sonuçlandı ve inanılmaz başarılarla imza attı. Başta "Doğa" olarak belirlediğimiz temayı "Evde Kaldık" olarak değiştirdik. Bu yeni tema sayesinde hem kadınlar ve kız çocukları üzerinde yapılan baskıya hem de pandemi sürecine dikkat çekti. Bu festival sürecinde film gösterimlerinin yanı sıra; çocuklara ve yetişkinlere özel yaratıcı yazma, film çözümleme gibi çeşitli konularda atölyeler gerçekleştirdik. Buna ek olarak Türkiye'den ve yurtdışından yönetmenlerle söyleşiler gerçekleştirdik. Her bir çalışmanın en önemli çıktısı onlarca şehirden ve ülkeden insanlara

SEN DE BİR #ATEŞBÖCEĞİ YAK

**Karanlığı
Aydınlat**

@UNWomenTurkey

**25 Kasım –
10 Aralık 2020**

Kadınlara yönelik şiddete dur de! **Sen de bir ateş böceği yak karanlığı aydınlat!**

Hedef bir milyon #ateşböceği

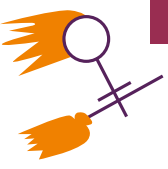
www.atesbocekleri.info

Medya Partneri

İsveç
Sverige

erişim sağlayabilmemiz olmuştur.

Ayrıca sayısal veriler açısından da oldukça umut verici bir izlenme sayısına eriştik:

- ★ 109 ülke tarafından ziyaret edilen web sitemizde 341.521 kişi, film izlemiştir.
- ★ Twitter içerikleri 324.484 kez görüntülenmiştir.
- ★ Instagram içerikleri 332.118 kez görüntülenmiştir.
- ★ Söyleşiler 52.608 kez görüntülenmiştir.
- ★ Youtube videolarının izlenme sayısı 6.931 olmuştur.

Bunların yanı sıra bu festival bize dijital anlamda ciddi anlamda bir güçlenme sağladı. Festivalimizin uluslararası kimliğini yeniledi ve daha da geniş kitlelere ulaştı.

2020 Projeniz “Kadınların Sineması”. 12 ayrı konukla buluşulan bu programın nasıl şekillendiğini ve izlemek isteyenlerin hangi platformdan ulaşabileceklerini öğrenebilir miyiz?

Kadınların Sineması, AB Sivil Düşün’ün Bizi Başlayan Şeyler desteğiyle sürdürdüğümüz bir program. Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali’nin temel amaçlarından biri olan kadın sinemacıların temsil gücünü arttırmak bu programın da temel amacı oldu. Programla, hem izleyiciler için kadın sinemacıların deneyimlerini, sektörde kadınların yaşadıkları sorunları ve dayanışma pratiklerini dinleme imkanı doğuyor hem de kadın sinemacılar sözlerini söyleme, fikirlerini paylaşma fırsatı buluyor.

Üstte ve Sağda Gökçe Hiçyılmaz “Bir Kız Çocuğunun Kabusu-2014”

Projeye başlarken hedefimiz sinemanın çeşitli alanlarından kadınlarla söyleşi yapabilmektir ve gerçekten de hedefimize ulaştık diyebiliriz. 12 program boyunca yönetmenlerden, oyuncularından, rejisi asistanlarından, kurguculara ve görüntü yönetmenlerine kadar çeşitli meslek gruplarından kadınlarla konuşma fırsatımız oldu. Programımıza YouTube’da Uçan Süpürge Vakfı kanalından ulaşmak mümkün.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, her alanda olduğu gibi sporda ve spor medyasında da yerini koruyor. Üstün sportif performans erkeklikle eşdeğer görülüyor ve medya da bu yeniden üretime katkıda bulunup kadını sporun dışında bırakmaya devam ediyor. Sizin bu temsiliyet sorununa dair biz medya çalışanlarına öneriniz ne olurdu?

Öncelikle spor medyasında sizin gibi toplumsal cinsiyet eşitsizliğini ve cinsiyetçi dil kullanımını önemseyen çok fazla yayın bulmak söz konusu değil, çabalarınız için teşekkür ederiz. Bizim sizlere ve diğer medya çalışanlarına önerimiz öncelikle cinsiyetçi dilden uzak durmanız olacaktır. Özellikle medya kuruluşlarının çalışanlarını bu konuda eğitmesi ve kontrol mekanizmaları oluşturması çok önemli. Çeşitli STK’ların ve sendikaların cinsiyetçi haber yazımına, kadın ve LGBTIQ odaklı habercilik pratiklerine dair çalışmalarını, eğitim broşürlerini internet üzerinden bulmak oldukça kolay. Türkiye Gazeteciler Sendikası başta olmak üzere pek çok kuruluş dönem dönem bu konuya dair ücretsiz eğitimler düzenliyor. Sorumluluk biraz medya çalışanının kendisine biraz da kuruluşa düşüyor yani. Ayrıca dil kullanımından sonra en önemli olan şey yüzümüzü kadınlara ve diğer temsil gücü düşük kesimlere çevirebilmekte. Eğer siz daha fazla kadın sporcuya yer vererseniz, daha fazla kadın çalışanla yolunuza devam eder, kadınların seslerine kulak vererseniz o zaman spor medyasında da değişimi görmemiz mümkün olacaktır.

Okuyucularımız, eşitlikçi bir dil ile oluşturulmuş haberlerimizi takdir ettikleri gibi, başka alanlardan çalışmalara da her zaman ilgili oldular. İnternet sitenizden Uçan Süpürge’nin çalışmalarını takip ettiklerinde, kız çocuklarının tüm dünyanın geleceği olduklarına ve birlikte eyleme geçmemiz gerektiğine bir kez daha şahit olacaklarına eminim.

Peki, bize önereceğiniz spor ve kadın, spor ve çocuk temalı; belki de futbol içeren sinema filmleri olur mu?

Tabii. Aklımıza gelen ilk filmler şu şekilde:

- ★ “Little Miss Sunshine”
- ★ “I, Tonya”
- ★ “Girl (2018)”
- ★ “Whip It”
- ★ “Bend it like Beckham”
- ★ “Love & Basketball”
- ★ “Offside (2006)”

Son olarak, FourFourTwo Türkiye ile ilgili görüşlerinizi ve söylemek istediklerinizi rica edelim.

Sizin de dile getirmiş olduğunuz gibi cinsiyetçi dilden uzak bir tutumu benimseyen, toplumsal sorunlara dikkat çeken bir dergi olmanız yönüyle çalışmalarınızı takdir ediyoruz. Uçan Süpürge Vakfı olarak gerçekleştirdiğimiz her faaliyetin arka planında toplumsal cinsiyet hassasiyeti kadar kültür sanat bakış açısına da yer vermeye özen gösteriyoruz. Çünkü sanatın adalete inanıyoruz. Festivalimiz bunun en somut örneği. Bu bakış açımız ile paralel olarak spor aracılığıyla insanlara ulaşıyor olmanız ve sağlıklı bir perspektif kazandırmaya yönelik gösterdiğiniz hassasiyet bizim için oldukça değerli. Kadınların ve kız çocuklarının kendileri ile barışık olabilmeleri ve sahip oldukları benlik saygısını güçlü tutabilmeleri noktasında sporun yeri ve öneminin farkındayız. Futbol gibi erkeklere özgü kabul edilen bir spor türü üzerinden bu duyarlılığı gösteriyor olmanız, toplumsal cinsiyet eşitliği açısından oldukça kritik bir yere sahip. Gösterdiğiniz özen ve hassasiyet için yeniden teşekkür ederiz. ✨

SİNEMAYA BİR DE BU PENCEREDEN BAK!

AYLIK FİLM KÜLTÜRÜ DERGİNİZ **TURKCELL DERGİLİK** TE